

Del sözüň delje oýny / hekaýa

Category: Hekaýalar, Kitapcy

написано kitapcy | 22 января, 2025

Del sözüň delje oýny / hekaýa DEL SÖZÜŇ DELJE OÝNY

(Soňy gowulyk bilen gutarýan gussaly kyssa)

Saçy gara, gözü gara, gaşy gara, gerdenlek ýigit arakesmeden eglenibräk, barmaklaryny şyrkyldadybrak, iş ýerine geldi. İçeri giren badyna, onuň işleýän bölümündäkileriň iň ýaşulusy Han aga ýerinden zöwwe turdy-da, oňa tarap ugraberdi. Edil alkymyna gelibem, bir kürtdürip durdy-da:

– Inim Jandurdy... mert bol! – diýdi.

Jandurdy:

– Mertdiris, Han aga, mertdiris. Ol merdiň ogludyr, mertdir pederi... – diýdi-de, hahahaýlap güldi. Bu gulkä goşulan adam bolmansoň, onuň hahahaýy juda ýakymsyz eşidildi.

Jandurdy birdenem sakga durdy-da:

– Ä-ä-ä? – diýip, gabat gelen oturgyja özünü goýberdi.

– Hawa... malyşyň-a gutarypdyr, inim! Ýaňja jaň etdiler keselhanadan.

– Ühm, neme... – diýip, biri Jandurdynyň ýeňinden çekdi. Seretse, edaranyň arkalaşygy abanyp dur, elinde-de bir bukja.

– Ine, arkalaşygyň adyndan şujagazy al-da, bärík goluňy çek! Ýaňky gürlän birden gök parç otuň içinde ýylanyň guýrugyny gören ýaly «Hiýh!» edip, arkan serpildi-de, süýem barmagyny Jandurdynyň kellesine tarap uzatdy. Gara saçly, gara gözli ýigidiň saçlarynyň arasynda birtopar ak gyl ýyldyraşyp, gitdigiçe-de gürelip barýardy.

Jandurdy ent-ment bolup, ýerinden galdy, pully bukjany aldy-da, onam ýene stoluň üstünde galdyryp, gapa tarap ugrady.

– Goluň... – diýip, arkalaşyk pyşyrdady.

– Hany, azar berme şoňa şu wagt!

Jandurdy gapa ýetip, yzyna öwrüldi-de, ýaşdan püre-pür gözlerini ýaşula dikdi:

– Han aga?

– Hä, gidiber, inim, gidiber! Başlyga özümüz aýdarys. İşden soň özümizem üýşüpjik bararys öýüňe... Entek başyňyz ýasdyr, inim, ýene bolar.

Ýolda Jandurdy, kä pallap, kä hiňlenip barýan taksiçä yüzlendi-de:

– Agam, meniň oglum ýogaldy şu gün – diýdi.

Taksiçi şo wagt pallajak bolup açan agzyny nädip ýumjagyny ýada gizlejegini bilmän, azara galdy. Şol barmaşa. «0-w-wah...» diýdi-de, çykalga tapaýdy. Soň ol çaga ölüminiň känligi hakynda Jandurdynyň övräk gazete ýazan makalasyny onuň özüne gürrüň berdi. Yzyndan, özüniňem birtopar çür-çülpe çagajyklarynyň bardygyny ýaňzytdy.

***

Deň-duşlarynyň arasynda Jandurdynyň «gyz zawut» ady bar. Başda yzly-yzyna iki gyzy boldy, soň bir oguljyk dünýä indi-de mährinden doýulmanka, ysyndan ganylmanka, urlup-sögülip, soňundan müň pušeýmana goýmanka, gitdi. «Başyň ýasdyr, ýene bolar» diýdiler. Boldy, ýöne gyz boldy. Özem ýene yzly-yzyny ikisi. Günlerde bir günem «Buşluk, ogluň boldy!» diýdiler. Anha, ol oglam bu gün... Erkek diýeniň, älhepus, ejiz bor eken. Özünde ýok zadyň gadyram başga.

Gyz gowudyr, jibir-jibir edip, daşyňda perwanadyr. Oňa «göwün hoşy» diýerler. Dogrudyr. Ýone... adama ogul gerek!

Gyzyň bolsa, öýünde iş galmaň, yzyňam boş galmaň. Ýone... ogul gerek-dä!

Öň-önüler ogly bolana suw, mellek berler eken. Indi gyzyň bolsa, bar zat berýärler. Emma... häzirem ogul gerek!

Ogul diýeniň başa musallatdyr. Bir gün urup geler, bir gün urlup. Ilki-ilkiler özi aglap geler, soň-soň seni agladyp gider. Mahlasy, ogra bil baglap, aglan kän-de, gülen az. Oňa ynam ýokdur. Wah... şonda-da ogul gerek!

Häk, neresse, neressejik... Bu ýarym pursatlyk ömründe ene süýdündenem nesibesi ýok eken. Jandurdynyň beýleki çagalalarynyň hersini iki ýyllap emdiren aýaly, şu ogra gezek gelende, kör çeşmä döndi duruberdi. Haý, şü magaziniň daşy gaty-gutuly,

emeli süýdi bilenjik gitmeli boldy-da neresse... Oňa «gury süýtdem» diýerdiler. «Gury süýtden palaw bolmaz» diýip, Jandurdy öň oguljygyna kän degerdi. Anha, degseň... «Wah, şony oba getir!» diýip, gaýyn enesi görgüli zynharladam-la. Heý, boldumy!

«Gyz, nähili?» diýip, garry gaýyn enesi iki günden oba çagajyklaryna hat ýazdyrardы.

«Giýew, nähili?» diýibem, her üç günden birini ýazdyrardы.

«Gyz, oba gelin, enem çökdi» diýdirerdi.

«Giýew, al-da gaýdyber, özüm em taparyn şo oglana!» diýdirerdi.

«Wah, özüm baraýyn diýsem, ýaramok, hiç ýarawym ýok şu ýyl» diýip, ikisinem oda salardы.

***

– Bäsini palatadan Berdiýewany çagyryň!

Çagyrdylar.

Jandurdy aýalynyň saçlaryny ýaýyp, ýakasyny çäkläp, ahy-efgan bilen çykaryna garaşypdy. Ýok, anha, saçam ýerinde, ýaka-da, ýere seredip, sarsman gelýär. «Wah, görgüli... doňupdyr-ow, aglabam bilenok».

Jandurdynyň ýuwusgadan gorkan ýaly ak-tam, eňşäp duran yüzünü görende, gelin şeýle bir gorkdy: «Anha, indi ýetdi, indi ejizläp ugrady» diýip, Jandurdy oýlandy. Soň başyny atdy-da:

– Gutard-ow... – diýip, manysyzja mydyrdady.

– Waý, garamaňlaýym! Habar etdilermi?

– Howwa, ýaňyja habar bardy.

– Waý, indi men nädeýin-eý... Waý, ejem jan-eý... – Haly perişan gelin yüzünü tutup, aşak çekdi.

– Mert bol, Gülla! Başymyz ýaşdyr...

– Waý, biziň başymazyň ýaşlygyndan ne peýda... Waý, ejem görgüli şunça özelendem, şunça çagyrdam-da, gitmedim, gitmedim, gitmedim...

– Goý, Gülla, goý!

– Bilet aldyňmy?

– O nähili bilet?

- Oba diýyän, bilet aldyňmy diýyän!
- Weý, indi şundan-şoňa, oba äkitjekmi bu çagany? Bäri-bärräkde...
- Nämë, indem gitmäýinmi? Şu günem gitmäýinmi, ä? Yene iberjek dälmidiň, ä?

«Wah, janagyrysyna diýyä-dä şu wagt... Şu wagt ýok diýmäýin!».

- Bor, Gülla, bor! Bilet gerek bolsa, häzir taparys ony. Sen ýöne, nemet, köšeş birazajyk! Ilki öye bir elteli o neressäni...

– Ýok, öýüňem bilmen, beýlekiňem, men gitjek, häzir gitjek! Gelin birden tarsa turdy-da, palatasyna tarap okduryldy. Birsalymdan, daşy gundagly çagany getirip, Jandurdynyň gujagyna oklady: – Me, äkitmeseň... Özün giräý şu gabrystana-da, serediber.

Jandurdy müň-de bir hasrat bilen oguljygynyň üstüne eglende, oglы birden dodajyklaryny tamşandyrdy-da, gözünü açaýdy. Gowulykdan gorkulýan halatam bor eken. Jandurdynyň demi tutuldy:

- A-how, Gülla, Gülla jan, diri ýaly-la haw bi? Ä?! Dir-ä bi!
- diýip, ol birsalymdan hopugyp gygyrdy.
- Nämë, onam öldürjekmidiň eýsem?
- Sen-how, häýt, diliňe bir... Onda nämë jaň edýäň?
- Men edemok, medsestra edendir... Hany, «Malyş?».
- Nähili malyş?
- Süýt «Malyş!» Ä... Waý... Ejem...
- Dur, indi nirä barýaň?
- Oba barýan.
- Nämë üçin?
- Ejem üçin... Ejeň gutardy diýmediňmi ýaňy?
- Men aýtdymmy?
- Sen aýtdyň, başga kim aýtsyn!
- A-haw, kerrew, «Malyşymyz gutardy, tiz gelsin» diýen sen ahyryn. Aý, oglum, bi ejeň nädýär-äý? Nädýär-eý bi ejeň?
- Waý, garamaňlaýym... Men... Hany, şol dile düşmez haram tulany bir tapaýyn, kimiň nämesiniň gutaranyny bir görkezeýin şoňa, dillerine bismil çykmyş... Düşündiripjekler aýtdym-a men ol darsdabana «Adamyma jaň edip ber, «Malyşym gutardy, getirsin» diýdim... Waý, ejem jan-eý...

– Ejem diýme-how! Diri şol ejeň, senden-menden daýaw...
...Köp sözüň azy ýagşy. Şol «gutardy» diýilýän oglan häzirem
ýaşap ýör, tüweleme! Ýapy ýaly ýigit bolupdyr. Boýuna görä
boýlusynam tapyp, öýlenipdir. Ynha, görseň, bir pil ýaly
gelin, bir-ä däl, birbada on çagasy bolsa-da, eklejek. Özem
diňe ogul dogurýar.

Kömek Kulyýew. Hekaýalar